

Kávésok Lapja

XI. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

18. szám.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII., József-kr. 38. I. 5. Tel:32-1-05.

Felelős szerkesztő:

DR. HAVAS NÁNDOR

Kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Röck Szilárd-u. 31. Tel: 31-4-00

Emlékeztető

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG?

Szeptember 20-ig befizetendő az átalányozott és zenés kávéházak vigalmi adója.

Szeptember 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti, külön és rokkantellátási adó.

Szeptember 26-án (csütörtök) délután 5 órakor előljárási ülés.

Október 5-ig megfizetendő a III. negyedévi üzletbér harmadik részlete.

Október 6-ig megfizetendő a nem átalányozott és nem zenés kávéházak vigalmi adója.

Október 10-ig tartoznak az adóközösség tagjai megfizetni október havi forgalmi és fényüzési adóátalányukat.

Október 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

Meghívó

A Budapesti Kávésok Ipartestületének Előljárási bizottsága f. évi szeptember hó 26-án (csütörtök) délután 5 órakor az ipartestület tanástermében

Ü L É S T

tart, melyre az előljárási bizottság t. tagjait meghívja.

Budapest, 1935. szeptember 15-én.

Dr. Havas Nándor s. k.
főjegyző.

Mészáros Győző s. k.
elnök.

Egymillió pengő

fantasztikusan nagy összeg. De még sokkal fantasztikusabb akkor, ha azt évenként elő kell teremteni. Már pedig a budapesti kávéosk számításaim szerint körülbelül ezt az összeget költik el évenként zenezolgáltatásra.

Az élet formái állandóan változnak. Alig van olyan foglalkozási ág, amelynek ezeket a változásokat nem kellene figyelembe vennie, amelynek ezekhez a változásokhoz nem kellene hozzáalkalmazkodnia, ha fent akar maradni a gazdasági élet ma oly különösen nagyon hullámzó tengerén. Ezt teszik a budapesti kávéházak is akkor, amikor a közönség mai igényeinek megfelelően oly mértékben növelik mennyiségileg és minőségileg is a zenezolgáltatásukat, hogy emellett a multnak a kávéházakban szokásos zenei élete szinte eltörlül.

Hogy mily méretekben terjedt el a kávéházi zene, arra vonatkozólag a fentemlített horribilis summán kívül még csak arra akarok rámutatni, hogy ma már minden második budapesti kávéház tart zenét, vagyis körülbelül nyolcvan.

Magát ezt a tényt nem akarom kritika tárgyává tenni. Ha zenét tart a kávéos, valószínűleg nem azért teszi, hogy több legyen a kiadása, hanem mert ettől remél nagyobb forgalmat, több bevételt, szóval megrendült megélhetési lehetőségeiben javulást. Hogy ez azután mennyiben sikerül és mennyiben nem, arról mindenki saját maga adjon magának számot. Arra már egy korábbi cikkemmel rámutattam, hogy ezen a téren egy oly áldatlan és értelmetlen verseny kezdődött az egyes üzletek között, amely kitermelte a sztárgázsikat. Eredmény: nagy forgalom, semmi haszon, sőt gyakran jelentékeny ráfizetés. Szóval vannak itt olyan hibák, amelyeknek a leküzdése intern kávéos ügy volna. De ezuttal nem ezekkel a kérdésekkel akarok foglalkozni, hanem azzal, hogy más irányban, kifelé, sok minden téren foglalkozni kell ezekkel a zenei problémákkal, sokkal intenzívebben, mint eddig, mert hisz a mult jelentéktelen tételéből egymillióra dagadt zenezolgáltatás költség circulusait mégis csak érdemes minden vonalon végig kísérni és megnézni, hogy nincsenek-e ennek az egymillióos folyamtnak a medrében olyan zavaró akadályok, amelyek feltétlenül szabályozásra szorulnak.

Ezeket a kávéházi zenei problémákat általában három főcsoportba tudnám beosztani:

Budapesti Központi Általános A főváros kávéházai, szállodái és Tejcsarnok Részv.-Társ. kávéméréseinek szállítója

VII., Rottenbiller ucca 31.

Telefon: *46-2-65, 35-0-16. Interurbán: 34-6-68.

Tojás osztály

Sürgőnycim: „Köztej Budapest“

1. Kávéház contra kávéház. Ugyis mondhatnám kávéások intern ügyei, amelyeket magunk között kellene rendezni. Ezirányban fent említett cikkemben már bővebben foglalkoztam.

2. Kávéház contra hatóság. Ezekkel a kérdésekkel már az ipartestület hivatalosan nagyon sokat foglalkozott. Nem rajta múltott, hogy minden eredmény nélkül. A zenélés szabályozására vonatkozó legfőbb hatósági rendelkezések a múlt század hetvenes éveiből valók. Hogy az élet azóta milyen változásokon ment át és hogy a hatóságok ezen elavult rendelkezésekre való hivatkozással ezt mily kevésbé veszik figyelembe, azt mindannyian igen keservesen érezzük.

De, hogy milyen kétségbeejtő a helyzetünk akkor, amikor az élet változásainak eszközpótlására hatósági intézkedésekre van szükségünk, annak illusztrálására ezzel kapcsolatban csak azt akarom megemlíteni, hogy évek óta kérjük ezeknek az archaikus rendelkezéseknek a megváltoztatását és hiába. Állítólag az új rendelkezés már évek óta készen van. De ennek ellenére nemesak azt nem tudtuk elérni, hogy az meg is jelenjen, hanem még egyelőre azt sem, hogy ez a rendelkezés legalább már a megjelenés előtt szükséges tárgyalásra kerüljön. Ebben a rendelkezésben kellene ugyanis a zenei záróra meghosszabbításának, egy helyiségre több jambó engedély adásának és egyéb hasonló ilyen égető zenei problémának szabályozásra kerülni.

3. Kávéház contra Zenészsövetség. Ez az a kérdés, amellyel cikkem további keretében foglalkozni szeretnék.

Elsősorban is egy-két gyakorlati példával szeretnék szolgálni. Az én üzletemben fordult elő, hogy egy szerződésben levő zenekari tag jóval a szerződés lejártá előtt otthagyt, mert egy másik üzletben néhány pengővel több gázsit kapott. Ugyancsak nálam fordult elő az is, hogy a szezonra leszerződött duett tagjainak egymás között differenciájuk támadt, ami több ízben botrányos jelenetekre is vezetett. Végül a duett egyik tagja belátván a helyzet tarthatatlanságát és nem várva meg, hogy nekem kelljen őket elküldeni írásban azonnali hatállyal felmondott. Erre természetesen a duett szerződését felbontottnak kellett tekintenem és

PANSIONAK, FAGYLALTOZÓNAK, vagy más üzleti célra is kitűnő helyen, Balatonfenyves központjában fekvő legértékesebb telkem átadnám. Dékány fűszeres, Budapest, VIII., ker. Mátyás-tér 5a.

más zenét voltam kénytelen a szezon közepén beállítani. A dolog csattanója azonban ott van, hogy a másik tag erre engem 3.500 pengő kártérítésre beperelt. A bíróságnál ugyan visszavonta keresetét, de tárgyalásokra el kellett menni és ügyvédet is kellett fogadni.

Ha már két ilyen eset fordulhat elő, az is mutatja, hogy vannak itt rendezendő kérdések, de Kollégáim a megmondható, hogy kinek-kinek az üzletében hány ilyen és ehhez hasonló eset fordult elő. A tárgyilagosság megköveteli azonban annak megállapítását is, hogy oly esetekről is van tudomásom, amikor a kávé járt el jogtalanul egy zenésszel szemben. A lényeg az, hogy itt rendet kell teremteni. Ez kölcsönös érdeke minden becsületes kávésnak és minden becsületes zenésznek.

Valóban jól esett nekünk, amikor körülbelül egy évvel ezelőtt maga a Zenészsövetség fordult ilyen irányban ipartestületünkhöz és úgy üdvözlöttük ezt a lépést, mint egy új éra bekövetkezését. Ma azonban már meg kell állapítanunk, hogy súlyosan tévedtünk, mert a jó szándék úgylátszik oly hamar kialudt, mint az éjszakában fellobbanó fény.

Ezúton kell tehát megkérdezni a Zenészsövetség tisztelt vezetőségét, hogy mi történt azzal az „Egyesületközi Megállapodás” tervezettel, amelyet ép az ő sürgetéseikre oly szeretetteljes buzgalommal szerkesztettünk meg és amelynek teljesen kidolgozott példányát azzal vitték el ipartestületünkből, hogy azt saját egyesületükben megvitassák és észrevételeiket, majd azután megteszik, illetve annak alapján fogjuk a további tárgyalásokat folytatni? Miért aludt el az ügy, miért nem kapjuk meg az észrevételeket, amikor pedig — azt hiszem ebben Ipartestületünk és a Zenészsövetség vezetősége között semmi nézeteltérés nincs — ennek a tervezetnek életbelépése minden becsületes szándékú kávésnak és zenésznek egyformán érdeke?

Hisz annak a szerződéstervezetnek az a főcélja, aki valamit aláírt, azt tartsa is be, illetve oly intézkedések kreálása, hogy erre a szerződést megszegni akarót gyorsan kényszeríteni lehessen. Mégpedig lehetőleg bíróságon kívül. Mert az hosszadalmas és költséges. És amire ítélet van, sajnos az gyakran már illuzorikus, mert esetleg a kávé már tönkre ment, vagy pedig a zenész Hongkongban van szerződésben. A felperesnek tehát igazságot szolgáltatottak de csak elméletben. Mert a gyakorlatban a veszteség anyagi volt. Anyagilag pedig ily körülmények között a felperes reparációt nem tudott kapni, hiába volt neki igaza. Kétségtelen, hogy ilyen ítéletekkel szemben már eleve is a kávé van rosszabb helyzetben, mert mégis csak az a helyzet, hogy ő majdnem minden esetben megfogható, illetve végrehajtható, de a zenész, aki ma itt holnap ott dolgozik, nagyon ritkán és nagyon nehezen.

Ismétlem, hogy mind a Kávésipartestület, mint pedig a Zenészsövetség minden egyes becsületesen gondolkozó tagjának érdeke, hogy ezekben a kérdésekben rend teremtsék. Várjuk tehát, hogy a Zenészsövetség tisztelt Vezetősége a tárgyalások elejtett fonálát újra felvegye és hassunk oda, hogy kölcsönös jóakarató támogatással az Egyesületközi Megállapodás Tervezethől mihamarább élő valóság legyen.

Dr. Strausz Vilmos.

SZENT ISTVÁN CSALÁDI SÖR

1½ literes zárt palackokban

a

Kőbányai Polgári Serfözde

gyártmánya

Szeszfogyasztásunk az utolsó hét év folyamán

A hazai szeszfogyasztás iránya az utóbbi években jelentős mértékben megváltozott. Az italfogyasztás az eddigi sör és pálinkafogyasztástól mind nagyobb mértékben áttért a borfogyasztásra, a motorszesz viszont a szeszgyárak számára új értékesítési lehetőséget teremtett az elveszettek helyébe.

Az 1927/28-as termelési évben összesen 670.076 hl. sör, 1,577.870 hl. bor, 111.037 hl. fogyasztási adó alá eső italszesz, valamint 34.394 hl. termelési adó alá eső gyümölcseszsz fogyott el. Az italszesz-tételben azonban benne szerepel az illatszergyárak s a gyógyszeripar által elhasznált szeszmenyiség is. Ha a sör szesztartalmát a fogyasztás időpontjában átlagosan 3.5 foknak vesszük, a gyártás időpontjában a sör szesztartalma 12 fok, de ennek a nagyobb hányada a fogyasztásig elcukrosodik, — a borét pedig átlagosan 12 fokra tesszük, akkor az 1927/28-ban elfogyasztott sör mennyisége 23.500 hl. tiszta szesznek, a boré pedig 190.000 hl-nek felel meg, vagyis ebben a termelési évben az élvezeti célokra felhasznált szesz mennyisége a belföldön mintegy 360.000 hl. volt.

Ettől kezdve azonban a sör és az italfogyasztás rohamosan hanyatlani kezdett. Az 1933/34. termelési évben már csak 166.505 hl. volt a sörfogyasztás, ami a hét évvel azelőtti mennyiségnek a negyedrésze; az italszeszfogyasztás pedig 1933/34-ben mindössze 26.400 hl., ami szintén nem egészen negyedrésze a régebbi fogyasztásnak. S miután valószínű, hogy ezalatt az idő alatt az illatszergyártásra és gyógyszerekre fehasznált szeszmenyiség — ami pedig ebben a tételben foglalatik, — nem apadt, hanem valószínűen még emelkedett is, nyilvánvaló, hogy a fogyasztási adó alá eső ivás céljára használt szesz fogyasztása ezek alatt az évek alatt a minimumra csökkent. A gyümölcseszszből a fogyasztás az 1933/34-ben 30.800 hl. volt, ami az 1927/28 évhez képest alig jelent változást. A borfogyasztás ellenben ugyanakkor majdnem 2.6 millió hl-re emelkedett. Ha a bor és a sör tiszta szesztartalmát kiszámítjuk, akkor kitűnik, hogy 1933/34-ben a tiszta szeszfogyasztás végeredményben ugyanannyi volt, mint hét évvel azelőtt, sőt egy árnyalattal még több is: 370.000 hl. A borfogyasztás emelkedése tehát teljes mértékben kiegyenlítette a sör és a pálinkafogyasztás apadását.

Ezalatt az idő alatt legnagyobb mértékben a sörfogyasztás mértéke nem változott meg. Az apadás ebben a tekintetben minden évben jelentős volt és különösen rohamosan mutatkozott az 1931/32. termelési évben. 1933/34. a maga 166.505 hl-es termelésével már némi emelkedést jelentett az előző évhez mérten, az

Franck-pótkavé és
Kathreiner-Kneipp
malátakavé

*jó forgalmat
és
tisztas hasznát
biztosít!*

1934/35-ös termelési évben pedig a szakemberek a termelés mennyiségét 180.000 hl-re teszik, ami újabb javulás. 1927/28-ban Magyarországon fejenként 7.9 liter volt a sörfogyasztás átlaga; 1932/33-ig ez 1.9 literre esett le, a következő évben körülbelül ugyanezen a szinten maradt, majd 1934/35-ös termelési évben pedig a szakemberek a termelés mennyiségét 180.000 hl-re teszik, ami újabb javulás. 1932/33-ig ez 1.9 literre esett le, a következő évben körülbelül ugyanezen a szinten maradt, majd 1934/35-ben 2.0 literre növekedett, ami még mindig csak alig egy negyede az 1927/28 évi fogyasztásnak. A sörfogyasztás csökkenésében egyébként elsősorban a városi tömegek fogyasztóerejének apadása tükröződik vissza, mert a sörnek elsősorban a városi munkásság a fogyasztója. Feltűnő, hogy a sör ára nem tartott lépést a fogyasztás csökkenésével. A gyárak mindössze 20%-kal apasztották az árat, aminek a magyarázata szerintünk az, hogy a sör árából csak 30% esik a nyersanyagokra, 30% a rezsire, ellenben 40% az adó. Közvetve hatott a sörfogyasztás áralkulására a borfogyasztási adó leszállítása is. A sör gyártási foka 12, s erre a közvetített illetékeken kívül hektoliterenként 12.— pengő az adó. Az elcukrosodás folytán azonban a szesz fok 3.5 fokra száll le és így a fogyasztásnál három hl. sör szesztartalma egyezik egy hl. boréval. A sörfogyasztást azonban más körülmények befolyásolják.

Amíg Ausztriában, Németországban, Cseh-Szlovákiában a sörfogyasztás egész évben közel egyenletes, addig nálunk a sör voltaképpen csak idénycikk. Így például a téli és nyári hónapok között nálunk 1:10 az átlagos sörfogyasztás viszonya (a szódavíznél 1:3, az ásványvíznél 1:2, a bornál pedig 1:1.5) s amint az időjárásban rendellenesség jelentkezik, még jobban leromlik az arány. A sör fogyasztásának sem a hűvös nyár, sem a kánikula nem kedvez. Az utóbbi évek rendellenes nyári időjárása ezen a téren súlyos károkat okozott a sörgyáraknak. Nem kisebb jelentőségű az a fogyasztói réteg sem, amelyet az újabban elszaporodott fagyalt-szalonok hódítottak el a sörtől, sőt kimutatható az is, hogy a turistamozgalom is csökkentette a sörfogyasztást.

GLASNER EDE R-T.

udvari szállító
BUDAPEST, V.,
Lipót-körut 6.
Tel.: 11-6-26.

AZ ELŐKELŐ KÁVÉHÁZAK
péksütemény, kenyér szállítója.

„P E T R A”

ÉPÍTŐKISIPAROSOK SZÖVETKEZETE

olesón vállal mindennemű építkezést, tatarozást,
féregirtást, üzemek szerelését, építési kölcsönök
folyósítását.

VII., Klauzál tér 7.

Telefon: 33-6-37.

A sör fogyasztása 1925/26-tól 1934/35-ig.

(A Magyar Statisztikai Évkönyv alapján.)

Termelési év szept. 1-től aug. 31-ig	Termelés hektoliter	Behozatal	Kivitel	Bel- Fogyasztás	
				fogyasztásra marad	fejenként liter.
1927/28.	671.375	1.325	2.624	670.076	7.86
1928/29.	601.241	2.257	1.354	602.144	7.—
1929/30.	445.744	1.677	682	446.739	5.15
Átlag 1925/26.					
1929/30.	572.555	1.613	1.455	572.713	6.72
1930/31.	309.933	468	1.403	308.998	3.56
1931/32.	184.353	269	1.205	183.417	2.10
1932/33.	164.577	188	887	163.878	1.87
1933/34.	166.842	—	337	166.505	1.88
1934/35.	180.000*	—	292**	180.000*	2.02

*) Becslés, **) Tíz havi mennyiség.

A bor fogyasztását elsősorban a termés befolyásolja. Ha a termés nagy, az ár alacsony és a borfogyasztás emelkedik. Számbajön itt a szesztartalom is, mert ha a szüret nehéz borokat hoz, akkor a fogyasztás csökken. Az 1931/32 évi szüret, amidőn a termelő már 8-10 fillérért is adott ujbort, bár ennek a bornak minősége nagyon gyenge volt, a fogyasztást érhetően emelte. Hozzájárult ehhez az is, hogy 1932. őszén a borfogyasztási adót a kormány lényegesen leszállította és ugyanakkor módot adott a nagyarányú borpárolásra is. A bor árának kialakulása tekintetében a kivitelnek is lényeges szerepe van és úglátszik, hogy ennek a szerepnek jelentősége meghaladja a tényleges kivitel arányát. Az utóbbi hét év alatt egyébként 1930/31-ben volt a legnagyobb belföldi borfogyasztás. 3,350.000 hl., — ami megfelel annak, hogy ebben az évben mennyiség tekintetében rekordszüretünk volt. Nagy segítségére volt a borfogyasztás fellendülésének a termelői kimérések engedélyezése, ami a fogyasztói árat lényegesen apasztotta anélkül, hogy a termelői árakat csökkentette volna.

A szesz ára is szoros kapcsolatban van azonban a bor fogyasztásával. Minél magasabb a szesz ára, annál szilárdabb a borpiac helyzete is. A lepárolás lehetősége a borra nézve valóságos biztosító szelepként hat, amely a túl nagy feszültségeket megszünteti. Egészen világosan lehetett ezt érezni 1932-ben, amidőn a kormány intézkedésére a gyenge minőségű borokat szeszé főzték ki és ezzel a borpiacokat a gyenge minőségű borok eltékozlása által okozott kártól és bizonytalanságtól megmentették. A borból való szeszfőzés különösen 1930/31-ben és a következő két termelési évben volt nagyarányú.

SZEGÉNYISÉGI BIZONYÍTVÁNY az olyan

NIKOTEX-LÁDA

amelyben nincsen bőségben

NIKOTEX

SZIVAR ÉS CIGARETTA.

Gschwindt-féle

Aqua vitae és egyéb likőr különleges-ségek, főzelék és gyümölcs konzervek

A bor fogyasztása 1925/26-tól 1934/35-ig.

(A Magyar Statisztikai Évkönyv alapján.)

Termelési év okt. 1-től szept. 30-ig	Termelés	Behozatal	Kivitel	Bel- Fogyasztás	
				fogyasztásra marad	fejenként liter
hektoliter					
1927/28.	1,643.768	2.400	68.298	1,577.870	18.51
1928/29.	2,774.555	1.050	203.914	2,571.691	29.89
1929/30.	2,240.612	818	252.471	1,988.989	22.95
Átlag 1925/26.					
1929/30.	2,183.954	1.283	118.438	2,066.799	24.25
1930/31.	3,619.450	597	269.642	3,350.405	38.58
1931/32.	3,509.765	149	173.862	3,336.052	38.16
1932/33.	3,200.870	188	190.176	3,010.882	34.28
1933/34.	2,775.085	173	216.318	2,558.940	28.95

(Stud.)

Az átjátszott pesti kártya 1882-ben

„Nil nuvo sub sole“, azaz nincs semm új a nap alatt. Hogy ezt a szállóigévé lett mondást V. Károly császár, avagy Reb Ben Akiba cordobai bölcs rabbi mondotta ezelőtt négyszáz évvel, azon lehet vitatkozni. De hogy a mondás igazat mond, afelől nem lehet vita. Aki ezt nem hinné el, olvassa el az alábbiakat, mert ezelőtt egy félszázaddal, 1882-ben pontosan ugyanaz történt Budapesten az átjátszott kártyák körül, ami ma. Ez a kérdés tudniillik adókérdés.

Az 1700-as években a kávék kávésjoga címén fizette meg a királyi adót s ebben benne volt a kártyaadó is. Amikor az 1750-es években a játékosházak általánossá lesznek, ezek a játékok után a francia Tombeau, olaszul Tomba nevű, koporsó alakú szekrénykébe gyűjtik a minden játszma után külön fizetendő úgynevezett játékgarast. 1857-ben az ausztriai monarchia egész területére érvényes Reichsgewerbe-Normalverordnung behozza a bélyegadót, vagyis az adónak bélyeg formájában való lerovását. Az összes kártyafestő céhekre kötelező lesz, hogy a kártyacsomag egyik kártyájára a Stempelgebühramt által ráüttesék a stemplit. Nálunk a kártyabélyegilletéket az 1881. évi XXVII. tc. rendezte. Noha ez a törvénycikk egy szót sem szól arról, hogy az átjátszott kártyák forgalombahozatala tilos volna, mégis megtörtént, hogy a törvénycikk életbeléptetése után a pénzügyi hatóságok az átjátszott kártyák eladását jövedéki kihágásnak minősítették, mintha a törvény által tiltva lett volna.

Pálpusztai sajt
Heller doboz
emmenthali
Derby sajt kávéházakban
 nélkülözhetetlen

Ez igen súlyosan érintette a budapesti kávésságot, ezért a Kávésipartársulat vezetősége, élén a nagyemlékeztű Batori Mihály elnökkel, először is levelezés útján megbeszélte a dolgot a bécsi kávéfőzők Társulatával, mint ezt 1781 óta minden nagy kérdésben az egyöntetű eljárás céljából megtették és a m. kir. pénzügyminisztériumhoz folyamodott az 1881. évi XXVII. törvénycikknek az átjásztott kártyák eladására alkalmazott szakasza helyes magyarázata iránt. Hivatkozva arra, hogy a törvényben ilyen intézkedés nincsen, sőt a törvény 11. §-ának indokolása kiemeli, miszerint a játékkártyáknak a *házaló kereskedésből* való kitiltásának egyik célja az is: „*hogy az átjásztott kártyák elárúsítása szűkebb körre szoríttassék*“, ebből világosan kitetszik, hogy az: ami csak szűkebb térre szoríttatik, ki nem szoríttatik teljesen, tehát ez nem lehet generális tilalom. A beadvány lényege, hogy a pénzügyi hatóságok eljárását magánjogi sérelemnek tekinti, mely még súlyos károsodást is okoz nemcsak a kávésságnak, hanem az adókinestárnak is, mert „ezek után az oly vállalatok és egyletek, melyekben a kártyák üzleti célokra használtak, azon lesznek, hogy azt, amit az eladási tilalom által vesztenek, a gyakoribb használatba adás útján behozzák“, vagyis addig adják használatba az átjásztott kártyákat, amíg már nem lehet megkülönböztetni a tök ást a piros hetestől, kevesebb új kártya fog fogyni és a kinestár károsodni fog, mérlege e téren deficités lesz. A Kávésipartársulat itt ugyanazt írja, amit Schmitt Jenő, a világhírű filozofus, aki az 1900-as években az Akadémia-kávéházban tartotta előadásait) Berlinben megjelent „Der Idealstaat“ c. művében: „az elhibázott adótörvények révén a csempészség, a zúgkereskedelem vagyis a dugárusság felvirágzik, az adózó szenved és az állam károsodik.“ Batori Mihály igen kitérő ötlettel véli megoldhatónak a kérdést: kössék az átjásztott kártyák eladását azon rendszabályhoz, hogy az átjásztott kártyák szintén csak játszmákba osztva, begöngyölve és külön e célra készíthető krajcáros zárjeggyel legyenek eladhatók, ezáltal sem a kávésság, sem a kinestár nem károsodik.

Mindezek ellenére a m. kir. pénzügyminisztérium 10.269—1882. számú rendeletével határozottan kijelentette, miszerint az átjásztott kártyák eladása az új kártyatörvény értelmében filos és súlyos pénzbírság (egy tucatnál 90—360 ft.) rézbírság alá esik.

Bevilaqua Borsody Béla dr. és Mazsary Béla dr.

KÁVÉHÁZI

PARKETTA

SZABÓKY GYÖRGY IX, Üllői-út 73. T. 37-4-03.

Saját érdekében kérjen árajánlatot a kávéházak legrégebb és legmegbízhatóbb parketta és padlózási vállalatától.

FIGYELJÜNK! PIATNIK NÁNDOR
 ÉS FIAI BUDAPEST

magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára.
 Óvakodjunk az utánzásoktól!

Magyar Játékkártyagyár R.-T.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 17.

Telefon: 31-0-63, 45-3-71.

Alapított 1824.

Kereskedelmi és iparkamarák szerepe az ipari szakvizsgálatoknál

Azt a kérést terjesztették a miniszter elé, hogy abban az esetben, ha a hatóságoknak a szakvizsgálatra bocsátást elrendelő határozata a törvényes rendelkezésekkel ellenkezik, a kereskedelmi és iparkamara álláspontjáról az iparhatóságot tájékoztathassa és ha az iparhatóság határozatát a felvilágosítások ellenére sem helyezi hatályon kívül, a határozat ellen fellebbezést nyújthasson be. A miniszter a kérelem ügyében a következő álláspontot foglalta el. Annak nincs akadálya, hogy a kereskedelmi és iparkamara adott esetben, ha a szakvizsgára bocsátás — nézete szerint — a fennálló rendelkezésekkel ellenkezik, erről az iparhatóságot tájékoztassa. Önként értendő azonban, hogy a tájékoztatás folytán a vizsgálat megtartása késcdelmet nem szenvedhet. Az a kívánság azonban, hogy ha az iparhatóság a kereskedelmi és iparkamara felvilágosítása ellenére sem helyezi határozatát hatályon kívül, a kereskedelmi és iparkamara a határozatot fellebbezéssel támadhassa meg, nem teljesíthető. Az 1929. XXX. tc.

47. §-a értelmében ugyanis jogorvoslat igénybevételére általában csak az érdekelt jogosult, a szakvizsgálatra bocsátás ügyében pedig a kereskedelmi és iparkamara érdekeltnek nem tekinthető. Egyébként is olyan eset, amidőn, az iparhatóság a fennálló törvényes rendelkezések ellenére bocsájtja a folyamodót szakvizsgálatra és téves határozatát ebben az irányban történt felvilágosítás után is fenntartja, csak elvétve fordul elő, ebből az okból tehát a kereskedelmi és iparkamara részére törvényhozási úton fellebbviteli jogkört biztosítani felesleges volna. A fellebbviteli jogosultság biztosítása annál kevésbé volna indokolt, mert a szóbanlevő esetekben, ha a szakvizsgálatra bocsátott már iparjogosítvány kiállításáért folyamodik, az illetékes ipartestület, amellyel a kereskedelmi és iparkamara álláspontját esetleg közölheti — az 1922. XII. tc. 41. §-a alapján véleményt nyilváníthat abban az irányban, hogy a szakképzettséget nem látja igazoltnak, s az iparjogosítványt esetleg kiadó határozat ellen jogorvoslattal is élhet és így módon a felsőbbfokú iparhatóságok a szakvizsgálatra bocsátás kérdésében felülbírálatot gyakorolhatnak. (62.835/1934. K. M.)

NAGYVÁSÁRTELEPRŐL

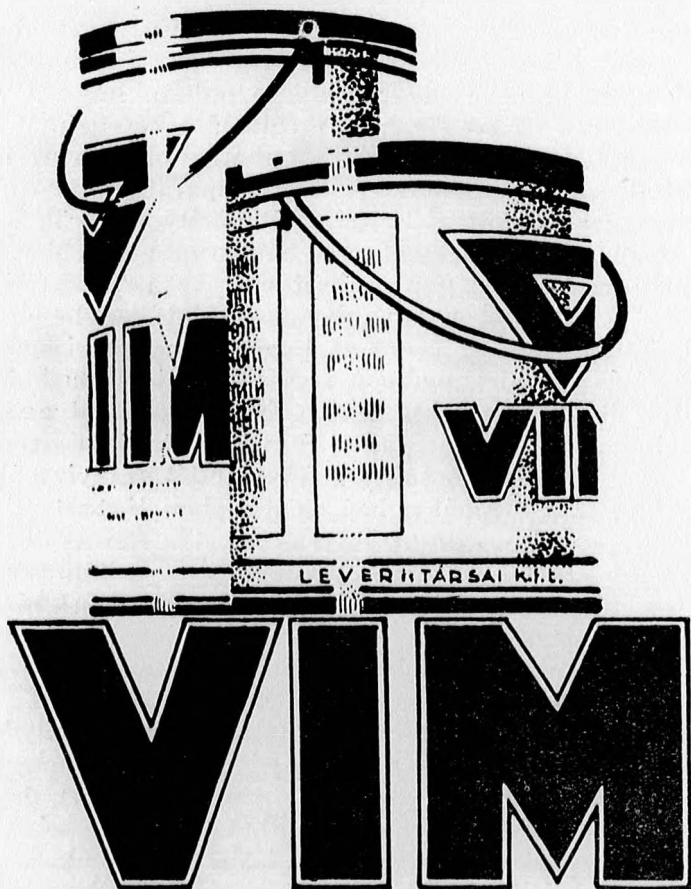
árak hazaszállítását és mindennemű egyéb fuvarozást legolcsóbban vállal **Braun Mór** fuvaros. Állomáshely: Központi Vásárcsarnok, IX., kerület, Csarnok-tér. Telefonszám: 87-8-55.

H I R E K

Előjárósági ülés. A Budapesti Kávésok Ipartestülete f. évi szeptember 26-án, csütörtökön d. u. 5 órakor megtartandó ülésével kezdi meg az őszi munkáját. Tekintettel a napirendre tűzött tárgyak nagy számára, kívánatos, hogy az előjárósági tagjai minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Szakiskolai beiratás. Újlag figyelmeztetjük kartársainkat, hogy amennyiben tanoncaiknak a szakiskolába való beiratását elmulasztották volna, azt most már haladéktalanul azonnal ejtsék meg az iskola igazgatóságánál (József körút 38. I. em.) bármely nap délelőtt 10—12 óra között, mert az ipartestület hivatalból kénytelen lesz eljárni a tanoncoktatási kötelezettségét nem teljesítő kartárssal szemben.

Nem árusíthatnak a jövőben sem élelmiszert az osztrák áruházak. Az osztrák kicsinybeni élelmiszer-árusítását eltöltő törvény rendelkezéseit az 1935. évi május 31-i törvény 1936. évi május hó 31-ig meghosszabbította. A törvény, mint ismeretes, eltöltja az oly

NAGYFOGYASZTÓK RÉSZÉRE

Használt

billiárdasztalokat**jó árban vennék.**

Ajánlatokat külméret és gyártmány megjelölésével „Készpénz” jellegre a kiadóhivatalba.

áruházak élelmiszer és élvezetecikk árusítását, amelyek nem túlnyomórészt élelmiszerárusítással foglalkoznak. A tilalom nem terjed ki a vendéglői- és korezmárosipar gyakorlására.

A törvény az áruházak fogalmát pontosan definiálja. E definíció szerint nagy áruház alatt oly üzlet értendő, amely árunemek szerint osztályokra tagozódik, több, mint 30 alkalmazottat foglalkoztat és helyiségei több emeletet vesznek igénybe.

A törvény rendelkezéseinek megszegése az iparhatóság által 2000 schillingig terjedhető pénzbüntetéssel, 6 hónapig terjedhető elzárással és a kérdéses árucikkek elkobzásával büntetettik. Visszaesés esetén az iparjogositvány elvonása is kimondható. A büntetések párhuzamosan is kiszabhatók.

Brazília térvészesege a világ kávétermelésében.

Brazília 1914-ben a világ kávétermelésében 75,4%-kal, 1924-ben már csak 71%-kal részesedett. Az 1933—34. termelési évben részesedése 66,2 százalékra és az 1934—35-ikiben 64,5 százalékra csökkent. 1933—34 világtermése 26.476 millió zsák kávé volt, míg 1934—35-é 21.696 millió zsák, amiből 13.997 millió zsák (szemben az előző év 17.545 zsákjával) esik a braziliai és 7.699 millió zsák (szemben 8.931 millió zsákkal) a nem braziliai eredetű kávékra. A nem braziliai eredetű kávéknak előretörése a világpiac legérdekesebb jelenségei közé tartozik, ami kétségkívül a különböző braziliai kávévalorizációs kísérleteknek nem várt eredménye. A valorizáció ugyanis lecsökkentette a braziliai és más eredetű kávék közti árkülönbséget és így sok helyen piacot teremtett az utóbbiak számára.

Nem engedélyeznek új likörgyárat. Újév óta ismét több kérvény érkezett be a pénzügyminisztériumhoz, új likörgyár engedélyezése iránt. A minisztérium azonban a kérelmeket sorra elutasította azzal, hogy a meglévő likörgyárak a piac szükségletét nemcsak teljesen ellátják, de ezen felül nagy gazdasági nehézségekkel is küzdenek.

Készül az élelmiszerkódex. Nagy és komoly munka kezdődött a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában. Hozzáfogtak az egységes magyar élelmiszerkódex összeállításához, amelynek az árak és döntések szempontjából lesz nagy fontossága. A kódexet harmincöttagú bizottság készíti elő, szakszerű levezetők alapján. Van bor, must, borecet, gyümölcsacet, szeszeceet vizsgáló és előkészítő bizottság.

Könyvvitel tanár, megbízható munkaerő kitűnő referenciákkal, adó, OTI és MABI ügyekben perfekt, aki a kávéházi adminisztráció minden ágában kitűnő jártassággal bír, órakönyvelést vállal. Szíves érdeklődők részére cím a szerkesztőségben.

A fagyaltkészítéshez használt edények és eszközök kicserélésének határideje. Az iparügyi miniszter 43 352—1935. I. M. számú rendeletével engedélyezte, hogy a fagyaltkészítő ipari üzemek az 1932. évi jú-

Hattyu gőzmosó és fehérnemű
kölcsonzó vállalat
Budapest, VII., Klauzál-utca 8. — Telefon: 38-5-59.
Az ország legnagyobb gőzmosó üzemé, legmodernebbül
berendezve! Legkíméletesebb mosási-rendszer.

nius 23-ika előtt már meglevő vörösréz és sárgaréz edényeiket és eszközeiket a fagyalt készítésénél a már meglevő tiszta ónnal bevont (tűzön ónozott) edényeiket pedig a fagyalt keveréssel járó fagyasztásánál, vizsontelárusítókhoz való szállításnál, illetőleg kimérésnél 1938. január 1-ig a vonatkozó egészségügyi rendelkezések szigorú megtartásával továbbra is használhassák.

Az alkalmazott munkabeosztása a munkaadó joga.

Egy szíjgyártó üzem tulajdonosa az egyik régi munkásnő számára új munkaterületet jelölt ki: a bőrfestéshez osztotta be. A munkásnő ezt az új munkakört nem vállalta, az ellen tiltakozott, mondván, hogy a bőrfestés egészségére is ártalmas lenne. Állásából kilépett és felmondási írlteményeit a munkaügyi bíróságnál peresítette. Követelését azonban a járásbíróság, majd a törvényszék is elutasította. Az indokolás szerint jogszabály az, hogy a munkaadót rendelkezési jog illeti meg a tekintetben, hogy alkalmazottját odahelyezze, ahol arra szükség van. Az új beosztást az alkalmazott elfogadni tartozik, ha csak az ránézve nem lealacsonyító, vagy kisebb jövedelmű. A törvényszék jogi álláspontja szerint a felperesnek nem volt joga szolgálatát elhagyni és ha ezt mégis megtette, mint önként kilépő, a munkaadóval szemben semmiféle kártérítési igényt nem támaszthat. A munkának az egészségre való ártalmassága a bizonyítási adatok alapján szintén alaptalan kifogásnak bizonyult.

Párisi kávéházak kihalása. A kávéházak városában — ezúttal Párist érve — sorra megszűnnek a kávéházak. Jellemző jele annak, hogy a Párisba érkező idegenek száma fogy. A párisi kávéosok sokáig küzdöttek és ki akartak tartani. Hónapról-hónapra és évről-évre remélték, a haszonhajtó vendég-áramlat visszatérését. Most már azonban tovább nem bírják. És így egymásután zárják be világszerte ismert kávéházak kapuikat, vagy pedig eladásra kínálják azokat, anélkül, hogy vevő akadna. E veszteséglista élén a Montparnasse negyedben fekvő *Rotonde* áll, mely egykor politikai, társadalmi és művészeti körök híres találkozóhelye volt. A világháború előtt, mint a világi és félvilági szépségek által látogatott, a Boulevard de la Madeleineen fekvő „*Olympia-Taverne*“-t eladásra kínálják. A piacon van a Boulevard Clichyn levő „*Ercmitage*“, a Rue Royale-on fekvő „*Royal-Taverne*“ a Boulevard Bonne Nouvell-en a „*Matin-Taverne*“ és sok más. A már megszűnt üzletek közül a Boulevard Hausmann és des Italiens sarkán levő híres „*Cardinal*

Behozatali korlátozások

miatt már előre ajánlatos, ha vevőink teával a téli szezonra magukat ellátják.

Friss termésű, hosszú éveken keresztül bevált teakeverékeink megérkeztek, azokból kimérve is bármily mennyiséget szállítunk.

Imperiál teakeverék	P. 20.65
Royal teakeverék	„ 18.45
Lipton teakeverék	„ 19.65
Teakeverék a)	„ 17.40
Teakeverék b)	„ 14.80

Jamaikai vágott rum 50⁰/₀ P. 5.90

Jamaikai vágott rum 60⁰/₀ „ 6.90

valódi jamaikai rummal, többéves vágás.

Budapesti Kávéosok

Áruforgalmi Rt-nál

Budapest, VIII., József-krt 38.

Telefon: 39-2-77.

„*Café*“ említjük fel, ahol rövid idővel ezelőtt balalajka zenekarral igyekeztek forgalmat teremteni.

Milyen értékekben fekszik és mennyit jövedelmez az OTI öregségi tartalékalapja? A társadalombiztosítási járulékok nagy terheit viselő ipart és kereskedelmet kétségkívül erősen érdekli, hogy a befizetett járulékoknak az a része, amelyet az öregségi biztosítás alapjába gyűjtenek össze, milyen összeget tesz ki, milyen értékekbe van elhelyezve és mennyit jövedelmez. Erre vonatkozólag az OTI önkormányzata elé terjesztett legutóbbi jelentés igen érdekes adatokat tartalmaz.

Az öregségi biztosításnál 1929 január 1-től 1935 március végéig 114.1 millió pengő járulékot írtak elő, amiből 93.7 millió pengő folyt be. Ebből egyéb tartalékokra szolgált 7.9 millió pengő, úgyhogy az *öregségi biztosítás tartalékalapja 1935. március 31-én 85.8 millió pengőt tett ki.* Ez a tőke a következőképp van befektetve:

a) *ingatlanvagyon* (Albertfalva-kertváros Óhegyi-uti telkek, Tisza Kálmán-téri ingatlanok, Hungária-körút és Mogyoródi út sarkán levő ingatlanok, központi székház) összesen 15.1 millió pengő, a rendkívüli értékesítési tartalék címén nyilvántartott 2.4 millió pengő levonása után 12.7 millió pengő-

b) *értékpapírok, kölcsönök* (LÁB-kötvények, Budapest székesfővárosi kölcsönkötvények, a betegségi és baleseti ág tartozása, az államkincstár tartozása) 43.3 millió pengő;

c) *készpénz* (folyószámla és takarékbetét) 29.8 millió pengő.

Chrómoztassa, nickeleztesse felszerelését

NEMES EDE chromozó vállalatánál,
Budapest, VI., Nagymező ucca 45.

Telefon: 18-9-80.

Új és használt kávéházi és vendéglői berendezések

vétele és eladása. Billiárdok, asztatok, székek, alpakka, üveg, porcellán, kávégépek stb.

Fried Zsigmond és fia VI. Király-u. 44. Tel: 29-1-34.

A tartaték alap értékeinek jövedelmezősége a következő: az *ingatlanok* a költségvetés alapul vételével 2.7 százalékot fognak jövedelmezni. Az *értékpapírok* az elhelyezés módja szerint 6—10 százalékot jövedelmeznek. A biztosítási ágaknak nyújtott *kölcsönök* után 4 százalék kamatot kap az öregségi alap, ugyanennyit fizet az állam is a tartozása után, végül a *Letétek* 3.8 százalékkal kamatoznak.

Az öregségi alap vagyonának befektetését, amint ismeretes, a közelmúltban újabb kormányrendelet szabályozta, amely újabb befektetési lehetőségeket is engedélyezett, úgyhogy az OTI most már szállodaépítési és tatarozási kölcsönöket is folyósíthat, továbbá kölcsönt nyújthat a hidépítési alaphoz és az *Ipari Munkaszervező Intézetnek* is.

A *szatós is árusíthat játékkártyát*. A kereskedelmiügyi miniszter érdekes elvi jelentőségű döntést hozott, amelyben azt döntötte el, hogy a szatós és vegyeskereskedő is árusíthat-e játékkártyát.

A miniszter elvi jelentőségű döntése értelmében játékkártyák árusítása iparigazolványhoz van kötve. Aki tehát a kártyaárusítást üzletszerűen gyakorolja, iparigazolványt köteles váltani. Azok azonban, akik iparigazolvány alapján másféle kereskedést folytatnak, amelyek keretébe a játékkártya árusítás beilleszthető, — mint a papírkereskedők, szatósok, vegyeskereskedők — ezek külön iparigazolvány nélkül foglalkozhatnak játékkártya árusítással. — Ha azonban egy teljesen eltérő, külön árucikk árusítással nyert valaki iparigazolványt, — mint a vásáros, divatárkereskedő — az köteles a játékkártyaárusításra külön iparigazolványt váltani.

Közkereseti társaságok ipariüzése. Az ipartörvény alapján engedélyezett és gyakorolt társasület, amikor az ipar gyakorlása csakis iparigazolvány, vagy iparigazolvány alapján történik, kereskedelmi jogi értelemben vett, tehát a K. T. 61. §-ának 1. pontja, illetve 64. §-a alá eső közkereseti társaságnak csupán abban az esetben tekintendő, ha az üzlet a kisipar körét meghaladja. Amennyiben azonban a kézműiparral foglalkozó ilyen társaság üzlete a kisipar körét nem haladja meg — aminek konkrét esetben való megállapítására a cégbíróságok vannak hivatva, — akkor az ilyen társaság sem cégbejegyzésre, sem a K. T. által előírt kereskedelmi könyvek vezetésére nincs kötelezve, hanem csupán azon kötelezettségének tartozik eleget tenni, amelyeket az ipartörvény és az annak végrehajtása tárgyában kibocsátott rendeletek a köz-

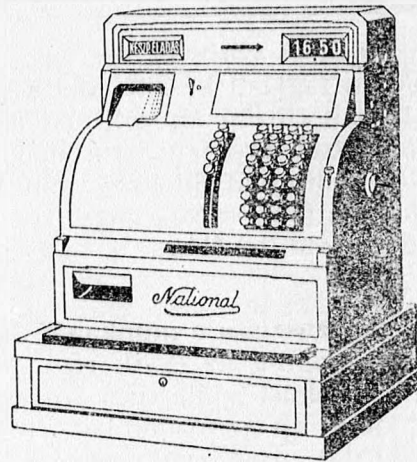
Kantos testvérek r. t.

festő, mázó és tapétázó iparüzem

Budapest, VI., Horn Ede-utca 5. Telefon: 19-4-51, 18-5-23.
Kávéházak, szállodák, éttermek festő, mázó és fal-
kárpit munkálatait művészi kivitelben végezzük.

Az 1935. évi legújabb
1500., 2600., 14.000. típusú

NATIONAL ELLENŐRZŐPÉNZTÁRAK

Előnyök:

1. Fokozott védelem, hibák, tévedések, kísértés, veszteségek ellen.
2. Statisztikai adat-szolgáltatás.
3. Napi leszámolás és ellenőrzés megkönnyítése.
4. Modern, dekoratív felépítés.

Kérjen díjtalan bemutatást!

Bármilyen ellenőrzési szakkérdésben a legnagyobb készséggel állunk rendelkezésre.

NATIONAL REGISZTRÁLÓ PÉNZTÁRAK

Terjesztési Vállalata Rt.

Budapest, IV., Szarka-u. 4. — Telefon: 82-5-10.

kereseti társaságokra nézve előírnak. (22.087—1935. K. M.)

Segédi szakbavágó gyakorlat szerzése egyidejűleg több nem rokon iparban. Az ipartörvény nem nyújt módot arra, hogy az iparjogositvány megszerzéséhez szükséges segédi szakbavágó gyakorlatot bárki is két vagy több egymással nem rokon iparra ugyanabban az időben teljesített szolgálattal szerezhesse meg. Adott esetben folyamodónak a látszerész és a drogéria iparban egyidejűleg végzett drogista segédi gyakorlata a szakképzettség igazolása szempontjából figyelembe nem vétetett. (17.662—1935. K. M.)

Külföldön lett mestervizsgálat. Arra, hogy külföldi mesterbizonyítvány alapján a mester cím viselését a kereskedelmiügyi miniszter megengedje, az 1922. XII. tc., mely pontosan meghatározza a mester cím viselésének feltételeit, nem nyújt módot. (Ugyanígy döntött már a miniszter a 113.800—1928. K. M. sz. határozatban). Ettől azonban el is tekintve, az osztrák mestervizsgálat a magyar mestervizsgálattal egyenlőértékűnek a vizsgálatok tárgyainak és lefolyásának hasonlósága mellett sem fogadható el, mert míg a magyar mestervizsgálaton az 1922. XII. tc. 26. §-ának 3. bekezdése értelmében a vizsgázó iparának gyakorlásához multhatatlanul szükséges szakképzettséget meghaladó szakismereteket és szakmabeli készséget kell megkövívni, addig az osztrák mestervizsgálat sikeres letételéhez a folyamodó vizsgálata idején a Gewerbeordnung 114. §-ának 2. bekezdése értelmében az ipar szokásos munkáinak önálló kivitelére és költségei kiszámítására való képesség, továbbá az ipar önálló üzéséhez egyébként szükséges ismeretek (így a könyv- és számviteli ismeretek) birtoka elegendő. (20.478—1925. K. M.)

Ipari és közigazgatási hírek

A versenytárs felelőssége. A felelősség a versenytársak üzleti érdekeit szolgáló, de törvénybe ütköző cselekményekért írásos utasítások kiadásával és az utasításoknak az alkalmazottak által történő aláírásával még nem háriható el. A munkaadót a felelősség alól csak a kellő módon eszközölt ellenőrzés és a törvényellenesen eljáró alkalmazottal szemben tett megtorló lépések mentesítik. Az ellenőrzés komolyságát még nem igazolja, ha azt az alkalmazottak által ismert ellenőrző közegek gyakorolják. Ugyisint a versenytárs nem védekezhet azzal, hogy a minőségbeli tévedés megjelölés egyik alkalmazottjának járatlanságára visszavezethető okból állott elő, mert ez esetben alperesnek megfelelő helyreigazításról kellett volna gondoskodnia, minek elmulasztása arra mutat, hogy a cselekményről, amennyiben azt az alkalmazottja követte el, ő maga is tudomással bírt és annak előnyeit a maga javára kihasználni akarta. — A hirdetések szövegezéséért is a hirdető felelős, főleg, ha megállapítható, hogy hirdetőnek módjában állott a hirdetésnek egész tartalmát előzetesen megvizsgálni és intézkedni aziránt, hogy azok a kitételek, amelyek a versenytársakra nézve sérelmesnek mutatkoznak és a Tvt. rendelkezéseit sértik, a közvéleményből kimaradjanak. Ennek elmulasztása arra mutat, hogy a hirdető a hirdetésnek minden részét hallgatólag magáévá tette.

Jogosulatlan céghasználat. A magyar piacon gazdasági értékkel bíró neveknek felhasználása ellen nem csupán a közvetlenül sértett fél, hanem a Tvt. 7. §-ának rendelkezéséből kifolyóan minden versenytárs követelheti a jogosulatlan céghasználat abbahagyását még akkor is, ha a sérelmes magatartást tanúsító felet a cselekmény elkövetésével kapcsolatban szándékosság nem vezet. Elegendő, ha a sérelmezett cselekmény már tárgyánál fogva a Tvt. rendelkezéseibe ütközik, vagyis a jogosulatlan névhasználat alkalmas arra, hogy a közönséget az, áru származását, a versenytárs gazdasági pozícióját illetőleg megtévesse.

A szülőnél alkalmazott tanoncok öregségi biztosítási kötelezettsége. Az OTI vezérigazgatója 1200-1—1935. szám alatt a következő köriratot adta ki: Azoknál a tanoncoknál, akik szülőjükkel vannak tanviszonyban, a természetbeni ellátást nem lehet a munkaviszonyból származó javadamazásnak minősíteni, vagyis azt a napibérosztály megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni. Önként következik ebből — figyelemmel az 1928:XL. tc. 6. §-a (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre — hogy az ilyen tanoncok abban az esetben, ha készpénzjavadamazást nem kapnak, öregség, stb. esetére nem esnek biztosítási kötelezettség alá.

Koresmaiparra iparengedély kiadása. A 93.118—1921.K. M. rendelet 2. §-a értelmében azok, akik koresmáros ipart gyakorolnak, a pénzügyi hatóságtól csak akkor kaphatnak kimérési engedélyt, ha az illetékes iparhatóságtól az illető üzlet gyakorlására az iparjogosítványt már megkapták. Ebből következik, hogy az iparhatóságok az iparjogosítvány kiállítása alkalmával nem vehetik figyelembe azt, hogy az ipar-

jogosítványért folyamodó italméréssel is foglalkozni kíván-e, hanem az iparjogosítvány megadása vagy megtagadása kérdésében ettől a körülménytől függetlenül, az érvényben levő jogszabályok szerint járnak el és az iparjogosítvány szövegébe nem vehetik fel azt, hogy az illető italméréssel is foglalkozni kíván. De eltekintve ettől, a pénzügyi kormányzat független megállapítására van bízva, hogy az egyes községek (városok) területén a koresmalétszámot milyen számban kívánja megállapítani. E megállapításnál nemcsak a lakosság száma, továbbá a forgalmi, közlekedési és közszükségleti viszonyok vétetnek esetenként tekintetbe, hanem a folyamodók száma, az időközi üresedések, a meglévő engedélyesek és folyamodók speciális helyzete (pl. hadirokkant, hadiözvegy volta stb.) és a jövedék érdekei is szem előtt tartatnak. Mindezeknél fogva az alsóbbfokú iparhatóság nem bírálhatja el azt, hogy a koresmalétszám betöltött volta ellenére valamely folyamodó mily időpontban belül juthat kimérési engedély tényleges birtokába és pedig azértsem, mert az engedély kiadása a meglévő koresmalétszám keretén belül legrövidebb idő alatt pl. valamely régi engedély váratlan megszűnésével lehetővé válhatik, amely lehetőségtől a folyamodókat eleve elzárni az iparengedély kiadásának megtagadásával nem lenne méltányos. (114.511/1927. K. M. sz.)

Segéd pályaváltoztatása. Nincs akadálya annak, hogy az, aki valamely képesítéshez kötött iparban segédlevelet nyert, pályaváltoztatása esetében kérelmére az általa választott új iparban segédi vizsgára bocsáttassék, bár a 78.000—1923. K. M. számú rendelet 45. §-ának utolsó bekezdése szerint a segéd ilyenkor csak a korábbi iparban eltöltött tanonci szaktávágó gyakorlatot köteles igazolni, illetőleg az erre vonatkozó segédlevelet bemutatni. (157.584—1930. K. M.)

Bérleszállítás és felmondási jog. A Budapesti Kávésok Ipartestülete által kiállított kimutatás szerint Budapesten 1930-tól 1934-ig a bérleszökkenés kávéházi bérékben átlagosan 42.9%. Nyilvánvaló, hogy a Budapesttel összeépülő Újpesten is nagy bérértékesítésre lehet ebből következtetni. A fellebbezési bíróság tehát a gazdasági lehetetlenülést helyesen állapította meg. Ennek a folyamánként nem sért jogszabályt a bérnek a csökkentése és a felperesnek egy-szeri felmondás jogának az engedése sem. A bérleszökkenést nem teszi feleslegessé az, hogy a bérbeadók bérleengedést adtak, mert fix időre szól és ha azóta

sem szedtek nagyobb bért, felperes részére ez a jövőre nics jogilag biztosítva. A felperes üzletbérlo jávára egyszeri felmondás engedése és a bérbeadónak a felmondás meg nem engedése megfelel az azon indokon alapuló bírói gyakorlatnak, hogy a bérlonek lehetővé kell tenni az egyszeri felmondást arra az esetre, ha a csökkentett bérral is lehetetlennek tartja a bérlet fenntartását és az üzlet továbbvitelét; de viszont a bérbeadónak nem méltányos a felmondás jogát megadni akkor, amikor a lehetetlenülés megállapítása a bérlo védelme érdekében történik. (K. IV. 1410—1933., 1935. május 10.)

Külföldi állampolgárok iparüzése. A viszonyosság fennforgása azzal az eredménnyel jár, hogy a külföldi állampolgár iparüzési szándékának bejelentését az iparhatóság úgy bírálja el, mint a magyar állampolgár bejelentését s ha a külföldi állampolgár a magyar honosok részéről is megkívánt feltételeknek megfelel, az iparüzési jogosítványt kiadja. A viszonyosság fennforgása azonban nem jelenti azt, hogy külföldi vállalat nélkül, hogy belföldön az önálló iparüzéshez szükséges feltételeknek elget tenne, iparát belföldön olyan módon gyakorolja, hogy átküldi az alkalmazottait belföldi területre és itt az alkalmazottait ipari munkát végeztet. — Ahhoz ugyanis, hogy külföldi vállalat belföldön iparát folytathassa, szükséges, hogy amennyiben az illető vállalat saját hazájában részvénytársasági vagy szövetkezeti alakban működik, eleget tegyen a K. T. 210. és a következő §§-aiban foglalt követelményeknek, ideértve a fiókintézet, vagy ügynökség bejegyzésére vonatkozó kötelezettségeit is, amennyiben pedig egyéb alakban (egyéni cég, közkereseti, vagy betéti társaság) működik, belföldön telepét — ha az a kisipar üzletkörét meghaladja — szintén jegyeztesse be és minden esetben az iparüzéshez szükséges iparjogosítványt is meg kell szereznie. Iparjogosítvány hiányában az iparüzésnek külföldi részéről alkalmazottak útján való gyakorlása jogosulatlan iparüzés s azt meg kell akadályozni. (67.291—1925. K. M.)

Gyárszerű iparüzéshez megkívánt alkalmazotti létszám. A 113.906—1932. K. M. számú rendelet 1. §-a értelmében a gyárszerű iparüzéshez megkívánt alkalmazotti létszám szempontjából csak a község vagy város területén létesített üzemben alkalmazott műszaki tisztviselők, segédek és szakmunkások vehetők figyelembe. Az állandóan más község területén lakó és az üzem által ott foglalkoztatott alkalmazottak azonban a gyárszerűséghez alkalmazotti létszám szempontjából figyelembe nem vehetők. Villanszereléssel foglalkozó rt. más községben, mint ahol főüzlete van, villanszerelőipart, a hozzá előzőleg közvetlenül beérkezett megrendelések teljesítésétől eltekintve, csak fióküzletekre szóló iparengedély birtokában üzhet. (156.483—1932., 28.536—1933. K. M.)

Tokaji jelleggel nem bíró bornak „tokaji asztali bor“ néven forgalombahozatala. A II. fokú rendőri büntető bíróság a kereskedő terheltet a fenti címen az 1924. IX. tc.-be foglalt bortörvény 43. §-ának 1. pontja alapján elítélte.

A Kihágási Tanács 1130—1935. kih. sz. alatt felmentő ítéletet hozott a következő megokolással:

„Az alsófokú büntető ítéletet azért kellett megváltoztatni, mert a m. kir. szőlészeti és borászati felügyelőtől ez ügyben terhelt védekezésére vonatkozólag

Szék- és Faárugyár Rt.

Új modern típus

Saját érdekében kérjen árajánlatot!

Bpest, Kőbányai-ut 41-a

Telefon: 34-6-43.

bekívánt jelentés szerint tolcsvai szőlőbirtokosoktól származó és terhelt által forgalomba hozott 1933. évjáratú tokaji asztali bor, mely a Borvizsgáló Szakértő Bizottság szakvéleménye szerint tokaji jelleggel nem bírt, hegyi szőlőben termett bor, azonban Tokajhegy-alján 1933. évben a kedvezőtlen hűvös időjárás folytán olyan silány minőségű borokat szűrtek, legtöbbször csak asztali borokat, melyek minden tokaji karaktert nélkülöztek, vagyis tokajhegyaljai jelleggel nem bírtak. Minthogy ezek szerint ezen 1933. évjáratú hegyi szőlőben termett bornak tokaji asztali bor néven való forgalombahozatala a bortörvény rendelkezései értelmében nem kifogásolható, viszont a tokaji jelleg hiánya miatt sem a bortermelő, sem a terhelt felelőssé nem tehető, ennél fogva a tokaji jelleggel nem bíró bornak „tokaji asztali bor“ néven való forgalombahozatala miatt terhelt bűnössége nem volt megállapítható, mihez képest felmentendő volt.“

Vendéglőipar gyakorlása a hentes és mészárosipar részéről. Az I. fokú rendőri büntetőbíróság a hentes és mészáros mestert kifőzőipar jogosulatlan gyakorlása miatt büntette meg, de a büntetés végrehajtását egy évi próbaidőre feltételesen felfüggesztette.

Vas vármegye alispánja 3/1. kih. 1935. sz. alatt hozott II. fokú ítéletével a kihágást vendéglőipar jogosulatlan gyakorlásának minősítette és a büntetés végrehajtásának felfüggesztését hatálytalanította a következő megokolással:

„Az ítéletnek a kihágás minősítésére vonatkozó részét meg kellett változtatnom, mert terhelt azon cselekménye, hogy a tűzoltónapon 18—20 embernek ellenszolgáltatás fejében ebédet adott és estenkénti rendelés szerint egy személynek ételt szolgáltatott ki, nem a kifőző iparnak, hanem a vendéglőipar gyakorlásának bizonyítékai.

Az ítéletnek a kiszabott pénzbüntetés végrehajtásának egy évi próbaidőre való felfüggesztésére vonatkozó részét pedig azért kellett megváltoztatnom, mert a vendéglőipar jogosulatlan gyakorlása kontárkodás, a kontárkodás elleni küzdelem pedig

csak akkor lehet hatályos, ha e cselekmény kellő megtorlásban is részesül."

A Kihágási Tanács terhelt további fellebbezését 1824—1935. kih. sz. végzésével hivatalból visszautasítván, a II. fokú ítélet jogerőssé vált.

Penzió-ipar gyakorlása. A penzió-ipar a fogadó ipar körébe tartozik. Legfeljebb 10 vendégszobát az 1922. XII. tc. 34. §-ának 5. pontja értelmében, húsz vagy ennél több vendégszobát pedig az 1922. XII. tc. 17. §-a illetőleg a 78.000—1923. K. M. számú rendelet 4. §-ának utolsó bekezdése értelmében képesítés igazolása nélkül is fenn lehet tartani. A vendéglőiparra, mint rokoniparra a penzió iparos csak akkor térhet át, illetőleg a vendéglőipari szakképzettség igazolása nélkül csak az a penzióiparos nyerhet iparengedélyt, aki a penzióipart szakképzettség alapján gyakorolja. (130.517—1933. K. M.)

A „VIM” felhasználása. A VIM utólrhetetlen a maga nemében. Sokkal alaposabban és gyorsabban tisztít bármely más közönséges tisztítószerrel. VIM fáradság nélkül tisztít és ad ragyogást; szagtalan és savmentes, tehát a konyha és a ház számára a leghygienikusabb tisztítószer. VIM pillanatok alatt eltávolít minden tisztátalanságot anélkül, hogy karcolna, vagy a kezeknek bármiképp is ártana. Kevés VIM a nedves tisztítórúhára, némi dörzsölés: ennyiből áll az egész. És mily kevés kell belőle! Kevés VIM is sokat nyújt, kiadós s takarékos.

Tűzhely: A ragyogó tűzhely dísz a konyhának. A VIM eltünteti a legmakacsabb korom-, zsír- vagy rozsdafoltokat is és a tűzhely minden része pillanatok alatt tiszta és fényes, legyen az vas, zománc, nikkell, sárga-, vagy vörösréz. Nedvesen tisztogatunk és száraz utándörzsölést alkalmazunk. A vas tűzhelylapok különösen szépek lesznek, ha száraz VIM-mel utándörzsölve féneysítjük.

Evőeszköz: Az evőeszközök gyors és hygienikus tisztogatása különösen fontos. A VIM alkalmazása játékosan könnyűvé teszi ezt a munkát. Egy kevés VIM, egy nedves ruhadarab, a tárgy könnyű dörzsölése és leöblítése: ez az egész munka. A VIM szagtalan, savmentes és nem kenődik. Ily tökéletesen csak a VIM tisztít. És mennyire kiadós, milyen takarékos!

Üvegátrgyakat, kőedényeket, porcellánokat szintén ragyogóvá tisztít a VIM!

Konyhaeszköz: Egy, kettő, három! VIM pillanatok alatt ragyogóra tisztít minden serpenyőt, kanecót, fazekat és lábast. Egy kevés VIM a nedves konyharuhára, egy kis dörzsölés és máris úgy tündöklök konyhaedénye, mintha új volna. Vas, aluminium, sárga-, és vörösréz, horgany, zománc — mind sugárzik a tisztaságtól. VIM nem karcol, annyira finom és mégis oly hatásos. VIM szagtalan és savmentes, tehát a leghygienikusabb tisztítószer konyhaberendezéshez. Aluminium különösen szép lesz, ha száraz VIM-mel utándörzsölve féneysítjük.

Ablaktábla: Ablaktáblákat csodálatos szépen és könnyen tisztogat a VIM. Ennél a munkánál jó nedvesen használjuk a VIM-et és utána száraz ruhával, vagy szarvasbőrrel féneysítjük az üveglapot. A VIM nem karcol, sőt inkább tükröztizta ragyogást kölcsönöz az ablaktáblának. Az ablakkereteket szintén könnyűszerrel szabadítja meg a VIM a portól és piszoktól!

Kávéházi üzemben 40% idő- és pénz megtakarítás.

A kávékezelésről. Mult hó 15-i számunkban irtunk a kávéőrlés főbb szempontjairól. Rámutatunk arra, hogy a legjelentősebbek a kávé aromájának maradéktalan megtartása és az elérhető megtakarítások. A kávékivonat elkészítésénél ugyanezek a szempontok az irányadók. A cél minél jobb kivonatot nyerni, minél kevesebb költséggel. Azok, akik különböző módokat kipróbáltak már, tudják, hogy fenti szempontok figyelembevételével egyike a legjobb módszereknek a **kávéforrázás**. Előnye, hogy a főzéssel szemben a kivonatalás ideje nem huzamos, erőteljesen választja ki azonnal az értékes anyagokat anélkül, hogy a csersavat is kivonná. A már közismert „Mustapha” kávéforrázó gép hengerébe például elhelyezzük a hideg és lehetőleg légmentesen tartott őrletet, leforrázzuk a 100 C fokú vízzel, ami által az őrletből a szűrőpapíron keresztül a kávé nemes anyagai a legrövidebb idő alatt kivonódnak. Főlöszleges azt talán kihangsúlyozni, hogy mit jelent ez az aroma szempontjából a főzéssel szemben, ahol hosszú ideig erős párolgásnak van kitéve az őrlet és a csersav kiszivárgásának is bőséges idő jut. A megtakarítás szempontját is sikerrel szolgálja a „Mustapha” kávéforrázó gép. Rendkívül elmés szerkezettel ugyanis a vízforraló-gépezet *automatice a kívánt hőfokon* tartja a forralóvizet, így nem kell a gázt felesleges hevítésekre felhasználnunk. Amikor ugyanis a 100 C hőfok eléretett a gázláng a hő fokától elalszik, csupán az alapgyújtóláng marad égve. Amikor ily módon a víz egy-két fokkal lehűlt, a változó hőfoknak megfelelően a gázláng újból égni kezd minden külön beavatkozás nélkül. Tehát feltétlenül csak annyi gázt használunk fel, amennyi a kívánt hőfok eléréséhez szükséges. Érdekes figyelni ennek a szellemes berendezésnek a pontos működését, amint időről időre elalszik és meggyullad, állandóan 100 fok körül tartva a forrázásra szánt vízmennyiséget.

A „Mustapha” gépet a magyarországi vezérképviselő: **Donáth Lajos**, bárki kívánságára készséggel és kötelezettség nélkül mutatja be.

Jégrendelésnél kartársaink forduljanak teljes bizalommal a **HUNGÁRIA Jéggyárhoz**, Budapest, VI. Forgách-utca 16. — Telefon: 91-0-71.

A **parkettázás** kimondottan bizalmi munka. Tartós, megbízható, kifogástalan munkát igényel a padlózás, különben nagyon drága költséget jelent ez a kávé részére. A mai viszonyok között ez fokozottabban lényeges szempont. Épen ezért **Szabóky György parkettavállalkozó**, akit szakmánk évtizedek óta ismer, most rendkívül olcsó árak mellett indít akciót a kávéházak részére, változatlanul prima munkát szolgáltatva. A kartársak figyelmét felhívjuk erre az akcióra és kérjük a felmerülő munkálatoknál kérjék be **Szabóky György** előnyajánlatát. (IX. Üllői ut 73. — Telefon: 37-4-03.)

«**Hattyu**» **Gőzmosó- és fehérneműkölesző vállalat** (Budapest, VII., Klauzál-utca 8.) a legmodernebbül újonnan berendezett üzemével, mindenben a legkedvezőbb feltételek mellett áll kartársaink rendelkezésére.

Üvegzettisztítatás. Rendkívül előnyös feltételű megálapodásokat létesít most a **Komlósi** cég (Akadémia-u. 7.) az egyes kávéházakkal tisztítatási bérletekre. A cég egészen olcsó havi bérért elvállalja az üvegzet teljes tisztántartását. A kávé igy csekély összegért kényelmetlen gondoktól szabadul meg és kirakatüvegei mindig fényesen ragyognak. Kérjen telefonon ajánlatot. Telefon: 23—7—34.

Kristály ásványos forrásvíz. csak Szent Lukács védjeggyel eredeti.

Kávéházak

és lakások piszkos plafonját és falát néhány óra alatt különleges eljárással újjávarázsoljuk. Díjtalan bemutatás. Szakszerű lakástakarítás. **MEZEY** vacuum cíanozó és lakáskarbantartó vállalat
Budapest, Csengery ucca 51. — Telefon: 13-0-95.

Tartós hullám
új eljárással csak

ECKERT-nél

VIII., Muzeum-
körut

Telefon: 34-5-29.

10.

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat minden színben a legolcsóbb árban készít
KRONEMER DÁVID márványipari üzeme, Budapest, X., Kőbányai ut 39. (Hungária körut sarok.) Telefon: 37-8-69

Az eredeti

SIDOL

fém-,
ablak-
és

márványtisztításra a legalkalmasabb!

Götzl Lipót „SIDOL” vegyitermékek gyára R. T.
Telefon: 96-6-86 és 96-8-27.

BORPALOTA RT.

Budapest, VI., Király ucca 26. szám.

Telefonok: 14-0-44. és 18-4 64.

Ajánlja a kiváló minőségű márkás fajborait palackozva és hordótételben.

Írógépet

irodájába, üzletébe, otthonába legolcsóbban Édes és Deesy-nél vehet. Alkatrészek, kellekek, karbantartás, javítás legolcsóbban, Akácfa-u. 13. Tel.: 44-2-24.

Ifj. Grünwald Mór

Ferenc József-rakpart 6.

Telefon: 84-3-39. — Üveg és porcellán.

Abbáziában

meleg tengeri gyógyfürdők a

„RESIDENZ”

penzióban mind a négy emeleten kaphatók. Idősebb uraknak és hölgyeknek, szívbetegeknek, asztmásoknak és elmeszesedésből eredő betegségeknek nagyon fontos, hogy a Residenz nem fekszik magaslapon. Óriási előnye még, hogy az összes előírt diéták pontosan betarthatók. Külön konyha. A Residenzben minden kényelem és az összes modern komfort megtalálható, folyó meleg és hideg víz a szobákban. Lift, központi vízfűtés, 22 fokos meleg, tengerre néző naps, loggiás és erkélyes szobák kényelmes ágyakkal. A Residenz egészen a tengerparton fekszik és nem a tengerparttal szemben. **Első kategória.** Feltűnő olcsó penzióárak. — Lira felesleges. Bővebb információt nyújt Erényi Béla gyógyszerész személyesen reggel fél 9-től este fél 7-ig (Diana-patika, Károly király út 5.). Minden levélre válaszolunk és prospektust küldünk. Telefon: 31-6-19.

Kedvezményes ajándék lapunk t. olvasóinak

Diskay

Fotó-szépségverseny
Művészet barátok!!

sok értékes nyeremény és jutalom! melyet az alanti cég készít.

1 felvételtől kidolgozva 1 nagy szalón festett fotó 18x24 cm. nagyságban színes kék, vagy barna színben, vagy akvarel kivitelben. Ez az árcsoport nagy családi képekre is érvényes. Utlevél és igazolványképek azonnal készülnek 40 fillérért! 6 darab rendelésnél. — Részvételi díj pengő 10.70 helyett lapunk olvasóinak csak pengő 5.70.

Nyári fióktermünk a **Margitszigeten**. **Kérem a címre ügyelni!**

„Diskay” védjegyű művészi fotó a név garانتálja **Budapest, VII., Rákóczi-ut 18 sz.** (lift díjtalan)

Telefon: 34-8-81.

CELLULOID AJTÓVÉDŐ megvéd
kopástól, piszoktól! Minden színben és formában készül.

Huzat ellen CELLOFIX ajtóra
ablakra.

Higiénia Celluloidipar, Hold-utca 5. TELEFON: 15-9-16.

Felelős kiadó: Gyenes Dénes.

Nyomta: Róna Ferenc nyomdai műintézete,
Budapest, VII., Vörösmarty ucca 5.